

VELKÁ
DOBRODRUŽSTVÍ

Za bludníky a tajemnými místy do Loučeně

GPS souřadnice: 50.2871992, 15.023119

Praktické informace

Délka trasy: 6 km

Obtížnost: Lehká trasa vedoucí z velké části po rovině lesem. Výlet je možné jet s terénním kočárkem i na kolech (úsek kolem Loučeňských rybníčků je složitý, ale dá se to objet). Pejsky vzít můžete také, bude se jim zde moc líbit. Trasu projdete volným tempem za necelé dvě hodinky.

Vzdálenost od Prahy a jak se tam dostat: Z Prahy se dostanete do Loučeň po dálnici D10 → sjezd 33 → směr Luštěnice → Loučeň. Přibližně 60 km ujedete za hodinu. Z Nymburku sem jezdí od vlakového nádraží autobus.

www.idos.cz

Turistická mapa: [Odkaz na mapy.cz](#)

Parkování: Za sokolovnou u kulturního domu čp. 345 nebo na placeném parkovišti před zámkem – 50 Kč osobní auto / den před zámkem.

WC: V areálu zámku, v restauraci U Otomanských (ul. Nymburská), U Náměstků (ul. Vlkavská), kde je možné se také občerstvit.

Další možnost občerstvení: Pizzerie 4you na návsi, restaurace Na Patříně.

Obchod Jednoty na návsi, smíšené zboží u zastávky Na Patříně. Restaurace Lovecký hotel u krásného rybníku Jívák (rekreační osada).

Před obchodem Jednoty je umístěn „sloup“ (SPOT) dobíjený solární elektřinou, kde je možné si zdarma dobít telefon či elektrokolo. Je zde také kompresor k dohuštění pneumatik (cyklo).

Zámek Loučeň (www.zamekloucen.cz)

Otevřeno denně 10.00–17.00, sobota do 20.30

Prohlídky zámku ve všední dny 12.00, 14.00 a 16.00, víkendy 11.00–16.00

Dětské prohlídky víkendy, svátky a prázdniny

Večerní prohlídky v sobotu ve 20.30

Vstupné:

Prohlídka zámku a park s labyrinty: - dospělí – 255 Kč, snížené vstupné – 190 Kč

Park s labyrinty: dospělí – 170 Kč, snížené vstupné – 130 Kč

Večerní prohlídka: 300 Kč

Trasu pro vás prošla Lucie Nachtigallová se psem Aragornem.

Trasu testovali sourozenci Barbora a Kryštof z Poděbrad.

Postřehy dětí:

Barunka (6 let): „Mně se výlet líbil celý. Sice jsme trošku bloudili a nabrala jsem si do tenisky bahno, ale bylo to správně dobrodružné. Hlavně bažina u Rákosníčka.“

Kryša (9 let): „Mně se líbily labyrinty na zámku, ale také les, ve kterém rostly obrovské stromy. Sedl jsem si pod jeden a představoval si, že jsem Bedřich Smetana. Taky hraju na hudební nástroj – na flétnu.“

Popis výletu - Legenda pro rodiče

Milí cestovatelé,

zveme vás na procházku do Loučeně – městyso mezi Nymburkem a Mladou Boleslaví. Schovává se ve Svatojiřském lese a kromě krásné přírody, již obdivoval i Bedřich Smetana, zde můžete navštívit romantický zámek s rozlehlým parkem, ve kterém se můžete promotat řadou bludišť a labyrintů. My vás však hlavně provedeme čarovným lesem, kde rostou staleté stromy a ptáci zpívají jak hráči symfonického orchestru. Je to klidný kout plný mechu a bažinek, v nichž se schovávají pohádkoví skřítkci.

Výlet vznikl s laskavou podporou, pomocí a dotací městyso Loučeň. Díky tomu je pro všechny výletníky zdarma. :)

Dopis dětem

Ahoj, kluci a holky,

dnešní cesta za hádankou povede hlavně hájem, jehož název je jak z nějaké pohádky. Ve Svatojiřském lese budeme hledat schovaná písmenka, vysochaná zvířátka, ale také se budeme bořit do bahýnek mezi močály a dost možná zahlédneme i nějakou tu bludičku. Určitě jí ale na světélko neskočíme a nezabloudíme.

Stejně jako k našim ostatním výletům jste také k dnešnímu dostali originální mapu s vyznačenou trasou. Půjdete-li správnou cestou, budete se pozorně rozhlížet, číst texty a poslouchat, co říkají rodiče, jistě splníte všechny úkoly. Umíte-li už psát, doplňte podle uhodnutých slov tajenku a pečlivě ji uschovejte. Pokud ji po vyluštění přinesete do zmrzlinového ráje Kredo Loučeň dostanete za ni drobný dáreček.

Mapa výletu

Doplňovačka

Vyrážíme na výlet!

Zaparkujeme za sokolovnou u kulturního domu čp. 345, nedaleko parku (nebo na parkovišti u zámku).

První písmenko do doplňovačky na vás čeká právě v parku u pomníku. Tak si pořádně utáhněte tkaničky nebo suché zipy, na záda si hodte batůžek se svačinkou a můžeme vyrazit.

Do parku vstupujeme pěšinkou od hlavní cesty. Jako brána nás vítají dva stejné stromy na každé straně. Jak se jmenují? Dobře si jejich kůru zapamatujte, dnes nám budou v orientaci hodně pomáhat. Když se ztratíte, stačí říct: „Jdi za břízou!“ A většinou to sedí. Pokud s vámi ovšem na výletě není nějaký chasník, co se jmenuje Bříza. Třeba Honza nebo Jirka. Jednoho Břízu jsme kdysi znali – a ten se ztratil i na veřejných záchodcích.

V září 2022 byl v parku slavnostně odhalen zrestaurovaný **pomník padlých v 1. a 2. světové válce**. V pomníku je uložen i popel neznámého vězně z Osvětimi.

Nově je zde také informační tabule – o pomníku i padlých.

Víte, co bylo v Osvětimi? Během války koncentrační tábor, ve kterém se děly moc smutné věci...

Věděli byste, ve které zemi Osvětim leží? Naše republika s ní má hranici na severu.

Památník je rozdělený na poloviny. Každá symbolizuje jednu ze dvou dosavadních světových válek, tedy první i druhou.

1. Opište čtvrtou číslici letopočtu zleva.

Dva kovové výplety nad zdí připomínají ostnatý drát koncentračních táborů, vedle jsou dvouhlavý císařský orl a hákový kříž se znakem SS (Schutzstaffel, česky Ochraný oddíl, původně osobní stráž Adolfa Hitlera později ozbrojená organizace, ve které sloužili zejména nejhorlivější vyznavači nacismu). Orel symbolizuje první světovou válku, hákový kříž druhou.

Vidíte orly a jejich jazyky? A lva?

Je to smutné místo, ale i smutné události si musíme připomínat, abychom na ně nezapomněli a poučili se z nich.

Ale od této chvíle už bude vše veselé, takže žádné strachy!

Usmějte se! To je málo. Ještě víc, ať vám jsou vidět zoubky. :)

Kdo vidí ptačí budku? A kdo vrbu, po které se pne břečťan, jako by ji chtěl udusit? Neřád!

Znáte nějakého hada, který má takovou sílu, že by udusil i srnku? Jsou to třeba krajta nebo anakonda. Ty dnes asi nepotkáme, ale jeden had ve zdejších lesích žije. Však si o něm povíme později.

Z parku se vracíme na Nymburskou ulici a pokračujeme doprava zpátky k poště. Pak se dáme dále doprava směrem k centru obce a zámku.

Věděli byste, proč se Loučeň jmenuje Loučeň? Nám připomíná její název pochodeň. A vám?

První písemná zmínka o obci ovšem pochází z roku 1223 a o žádném ohni se v ní nikdo nezmiňuje. Původní název Lucsan byl pravděpodobně odvozen od jména zakladatele (ves lidí Lúčenových neboli Lukášových), možná však i od slova *loučení*.

Listina dokládající původní název Lucsan i existenci blízkých sídel je mimo jiné podepsána rytířem Předslavem z Loučeně. V roce 1630 byla ves vypálena vojskem, oheň srovnal se zemí i kostel a faru. O devět let později byly zničeny další místní poklady: tvrz, pivovar a vinice. V roce 1704 byl na místě někdejší tvrze postaven zámek Loučeň, sídlo rodiny Thurn-Taxisů. Loučeň je zakreslena na mapě Království českého z roku 1725.

Je tady někdo, kdo už v roce 1223 žil a mohl nám existenci tak časnou existenci Loučeně potvrdit? Nevzali jste na výlet svou prapraprapraprapraprababičku? Že se nestydíte! Ta by nám to určitě objasnila!

Pověst o založení obce nám zase vypráví něco jiného: Nad řekou Jizerou nedaleko Benátek byl vybudován hrad Dražice. Zdejší pán zde po jednom válečném střetnutí pohřbil svého syna pod mohutný dub. Toto místo pak bylo označeno velkým kamenem a začalo se mu říkat Loučimský háj. Další majitel Dražic předal hrad jednomu ze svých synů a sám si nedaleko Loučimského háje vystavěl tvrz, kterou pojmenoval Loučím...

A tam se určitě svítilo loučemi! :)

Třeba se nám na výletě podaří velký dub s balvanem najít. Dejte si oči na štopky nebo si kousněte do mrkvičky a jdeme pátrat!

Míjíme okrovou **budovu úřadu**. Můžete zamávat do oken, protože díky milým paním, které tu v zájmu blaha obyvatel Loučeně pilně pracují, a paní starostce tento výlet vznikl. :)

I tato budova má svou historii. V době napoleonských válek žilo v obci a jejím okolí více než sedmdesát tisíc ruských vojáků. Působili značné škody. Vyjídali zásoby, ničili, ubližovali a odváděli muže do války. Mnoho lidí přišlo o střechu nad hlavou a hladovělo.

V roce 1885 dala tedy princezna Eleonora z rodu Thurn-Taxisů v obci postavit dva chudobince a ubožákům pomáhala. V roce 1891 dala v domě, jemuž se říkalo Nazaret, vybudovat i sirotčinec (pro děti, které přišly o rodiče). Přebývalo zde přibližně dvacet sirotek, o něž se staraly čtyři řeholnice. A na Nazaret právě koukáte. Ano, úřad sídlí v bývalém sirotčinci.

Víte, co je to Nazaret? Napovíme, že má souvislost s Ježíškem. Poradí rodiče?

Je to izraelské město, ve kterém vyrůstal Ježíš.

Teď jdeme hledat znak obce. Kdo ho najde první? Je na budově úřadu a pak také na sloupku před obchodem. Tam si ho můžete prohlédnout lépe. A ani k tomu nepotřebujeme žebřík. :)

Jak byste ho popsali?

Ve stříbrném štítě stojí na zeleném trávníku věž. Za věží se kříží dvě liliová modrá žezla se zlatými liliemi.

Víte, co je lilie? Krásná květinka! V heraldice (což je nauka o erbech) se objevuje velmi často. Symbolizuje totiž čistotu. Proto bývá spojována s Pannou Marií, jíž podle legendy anděl, Boží posel, snesl z nebes zlatou lilii.

Zkuste udělat pomocí dlaní tvar lilie. Je to těžké, že?

2. **Jakou barvu má věž?**

Držíme se na této straně silnice. Až půjdeme zpátky, vezmeme to zase po té druhé. :)

Pomaličku se blížíme ke slavnému zámku. Samozřejmě se do něj můžete jít podívat, ale protože se zde platí vstupné a my chápeme, že na naše výlety chodí i výletníci, kteří si ho nemohou dovolit zaplatit, tak vám o zámku sice něco řekneme, ale uvnitř doplňovačku luštit nebudeme.

Pokud se rozhodnete prohlídku si dopřát, nechte si ji až na konec výletu. Zámek není nejmenší a jeho zahrada velká, takže by vás brouzdání mohlo unavit natolik, že už by vám na šlapání za tajenkou nezbyly síly. :)

U brány zámku však na nás čeká další písmenko do tajenky. Nejprve najděte na plotě poštovní schránku, která vypadá jako domeček, a pak zkuste vypátrat na bráně rodový erb Thurn-Taxisů. Jsou na něm věže, které jste už viděli, a také je zde třikrát jedna šelma. Říká se o ní, že je...

3. **Doplňte: zvířat.**

Pak je zde ještě jedno zvíře – přímo uprostřed. Co si myslíte, že to je? My tipovali, že nutrie nebo potkan.

Omyl! Je to jezevec. Proč právě ten? Nehleďte v tom žádnou vědu. Taxisové, jejichž rod pocházel z Cornella dei Tasso v Itálii, se po italsku jmenovali Jezevcovi (*Tasso*). U nás se to postupem času nějak zkomolilo do Taxisů...

Znáte nějakou pohádku, ve které hraje jezevec?

Jezevec Berdych se třeba snažil zbourat pařezovou chaloupku dvěma lesním skřítkům. Jak se jmenovali?

Pokračujeme dál, budeme nakukovat přes zámecký plot a u toho si vyprávět.

Barokní **zámek v Loučeni** je unikátní i tím, že je spojený s kostelem **Nanebevzetí Panny Marie**. Pro Valdštejny jej navrhl významný barokní architekt František Maxmilián Kaňka. Dnes je zámek otevřený celoročně a jako jediný v Česku se věnuje posledním šlechtickým majitelům z rodu Thurn-Taxisů, kteří v Loučeni žili od počátku 19. století.

Zámek je romantickou barokní památkou s původními interiéry. Obklopuje ho rozlehlý anglický park, který je obohacen o jeden celoevropský unikát: soubor 12 labyrintů a bludišť. Zámek nabízí prohlídky zásadně s kostýmovanou postavou, speciální dětské, například čokoládové prohlídky, ale i pikniky v zámeckém parku či soutěže a programy o zámeckých slavnostech. Prostě to tu žije!

Ve středověku a raném novověku se na Loučeni vystřídala nepříliš známá a významná jména majitelů. Zásadní proměnu vnáší do historie panství třicetiletá válka. Tehdy – konkrétně roku 1623 – přicházejí do Loučeni Valdštejnové. Od té doby nebyla prodána. To, že se jejími držiteli stali po Valdštejnech postupně ještě dva další šlechtické rody, bylo způsobeno tím, že se předchozím rodům nedostávalo mužských potomků. Každá změna erbu na loučeňském panství po roce 1623 (na zámku následně vládli Fürstenberkové a po nich Thurn-Taxisové), tak byla důsledkem sňatkové politiky, kdy ženská dědička z předchozího rodu uvedla svým sňatkem na Loučeň rod nový.

Do roku 1945 vlastnili zámek Thurn-Taxisové, poté jim byl zestátněn. Po roce 1949 přešlo vlastnictví na Československé státní dráhy, které zde zřídily rekreační zařízení pro zaměstnance. Později zámek sloužil potřebám Ústřední dělnické školy ČSD. Pak zde bylo například odborné železniční učiliště. Vše se samozřejmě neblaze podepsalo jak na zámku, tak na okolním parku. Z interiérů zámku se prakticky nic nezachovalo.

Po roce 1989 byl zámek zprivatizován a provozován jako hotel s restaurací. Díky kompletní rekonstrukci, která probíhala v letech 2000 až 2007, se v 21. století otevřel veřejnosti. Krásné okolí, skvělé nápady a atraktivní programy ho řadí mezi nejnavštěvovanější zámky ve Středočeském kraji.

Opatrně překročíme hlavní cestu a vyrazíme... Kam? Vzpomenete si na orientační heslo výletu? Jdi za břízou!

V tomto případě za břízami. A že jich tady je! Zkuste je spočítat. Ale potichu. Potom si výsledek porovnejte. Vyšlo každému jiné číslo? :)

Před březovou alejí je dopravní značka. Víte, co znamená?

4. **Jaký dopravní prostředek je v horní části značky?**

Pomalu se vzdalujeme od zámku, tak po něm ještě naposledy hodíme očkem.

Pokud byste šli na prohlídku, dozvíte se i to, že český automobilismus by nebyl tím, čím je dnes, nebýt nadšení loučeňského prince Ericha a peněz knížete Alexandra. Když na počátku 20. století vznikala značka Laurin & Klement, princ se stal prvním předsedou správní rady dnešního podniku Škoda Auto.

Kluby Sparta, Slavia a Plzeň jsou v současnosti symboly českého fotbalu. Ale nebylo tomu tak vždy. První velké fotbalové utkání v Praze nehrál žádný z těchto dnes věhlasných týmů, nýbrž loučeňské zámecké kopací mužstvo. Stalo se tak 19. dubna 1893 na Císařské louce, soupeřem Loučeňáků byla Regata. Fotbalové utkání se těšilo velkému zájmu fanoušků i dobového tisku. V týmu tehdy hráli páni i sloužící, ale prohráli.

To jsou věci, že?

Jak by se jmenovalo vaše rodinné fotbalové mužstvo? :)

My bychom asi byli podle našeho příjmení Slavičí letka... Nebo spíš Slavičí bombardáči? A do meruny by kromě členů rodiny musel čekat i pes Aragorn, kočka Romeo a Julie a želva Tajtrlík a ploutvičkami dvě akvarijní rybičky, abychom vůbec nějaký mančaft sestavili. :) Asi jsem měla mít po vzoru románového pana Klapzuby z knížky Eduarda Basse 11 dětí, aby se zadařilo. Ale to by zase vezli mě... Kam asi?

Jsme na kraji lesa a jdeme vyhledat tabuli s názvem *Jak se chovat v lese*.

Kdo na ní první najde šneka? A kdo pozná, co má ježek na bodlinkách?

Jak se jmenuje ptáček dole?

Ted' začne velké dobrodružství!

Po 50 metrech se napojíme se na **naučnou stezku**, které se budeme držet. Není však značena právě nejlépe, takže se vás pokusíme navigovat, abyste se neztratili. Možná je to tím, že se části zdejšího lesa říká Bludník, protože se tu bludičky snaží poutníky svézt z cesty. Uvidíme, jestli se jim to podaří i v našem případě! :)

U další naučné tabule odbočíme po stezce doprava. Zdánlivě se vracíme k silnici a zámeckému parku. Až k němu však nedojdeme. Možná ale z tohoto úhlu zahlédnete alespoň některé slavné labyrinty.

Představte si, že soubor dvanácti labyrintů a bludišť v Loučeni dokonce usiloval o průnik do slovní zásoby českého jazyka. Provozovatel těchto „zamotočadel“ totiž nejdříve požádal o zaregistrování nového slova *labyrintárium* jako názvu, obchodní značky. U úřadu průmyslového vlastnictví uspěl. Pak ho napadlo, že by bylo dobré slovo zanechat i do slovníků spisovné češtiny. Tady narazil. Obchodní názvy výrobků se totiž do slovníků běžně nedávají... Je to sice ještě trochu složitější, ale nejspíš je nejvyšší čas jazykové okénko zavřít, abychom nebyli přechytralí. Buch. A je to.

Víte, který labyrint na světě je neznámější?

V minulosti se dokonce objevil i mezi sedmi divy světa. Nacházel se v podzemí minojského paláce v Knóssu.

Víte, kde byste palác našli? Na největším řeckém ostrově, který začíná na K.

Kromě pár zbytečků chodbiček, které se z pradávných časů dochovaly (pokud nebyly v zájmu turistického ruchu dostavěny), neví lidstvo o tomto prapodivném prostoru, jenž byl postaven právě a jenom proto, aby v něm každý zabloudil, vůbec nic. Jediné informace, které o tomto bludišti máme, pocházejí pouze z pověstí a mýtů. Především z mýtu o Mínotaurovi, kvůli němuž byl prý labyrint postaven.

Legenda vypráví o obludě, která se zrodila ze spojení manželky krále Mínoa a posvátného býka. Královna se totiž do zvířete – daru krétskému králi od boha moří Poseidona – zamilovala. Nevěra se vesměs nevyplácí a nejinak tomu bylo také v tomto případě. Z tajné lásky se narodil chlapec s býčí hlavou. Byl pojmenován Mínotaurus, což spojuje královo jméno Mínoa a slovo „taurus“ znamenající býk. Je divné, že dal panovník dítěti částečně své jméno, i když mu muselo být jasné, že určitě není tatínek. Ale asi to tak tehdy chodilo. V každém případě k levobočkovi rozhodně nevzplál sympatiemi, protože pověřil architekta Daidala, aby vystavěl dům se spleťmi chodbami, odkud by se nikdo nedostal živý. V této stavbě pak Mínotaura uvěznil.

Jak to bylo dál? Přečtěte si v řeckých bájích a pověstech. :)

Pokračujeme po stezce. Z Kréty se přeneseme zpátky do hvozdů. Překročíme výraznější lesní cestu a stále se držíme směrem doprava. Stezka začne mírně klesat. Je zde krásně, že?

Nyní budeme hledat jiný chráněný strom. Je to dub. I když... V našem případě spíše jen jeho torzo. Slyšeli jsme, že do něj uhodil blesk...

Jak poznáte dub? Komu se plete dub a buk? Jak se nazývají jejich plody? Kdy jsme plod dubu viděli naposledy? Kdo si vzpomene?

Najděte cedulku **PAMÁTNÝ STROM**.

6. Kolik ocasů má šelma na ní?

Smetanův dub je pojmenován podle Bedřicha Smetany, který se zdejšími lesy rád procházel při své dlouhodobém pobytu v Jabkenické myslivně, která je odsud jen kousek. Ta je pevně spojena s posledním desetiletím jeho života. Zde vznikla většina mistrových nejvýznamnějších děl: opery *Hubička*, *Tajemství*, *Čertova stěna*, klavírní cykly *Sny* a *České tance* a dokončil zde cyklus *Má vlast*.

Věděli jste, že si Smetana v deseti letech přivodil zranění, které ho poznamenalo na celý život? Malý Běda byl průměrný školák, tak trochu i rošťák, jak už kluci bývají. Když byl jeho otec sládkem v Jindřichově Hradci, se dvěma dalšími

kamarády objevili u rybníka Vajgar jakousi výbušninu, kterou se snažili odpálit. Dlouho jim to nešlo. Lahev s prachem ale najednou bouchla. Jako naschvál zrovna ve chvíli, kdy se šel malý Smetana podívat, proč nebouchá. Krvácející ránu si jen omyl vodou z rybníka. Žádná dezinfekce, žádné pořádné ošetření. Asi aby doma nedostal. Infekce na sebe nenechala dlouho čekat. Bedřich dostal těžký zánět měkkých částí i kostní tkáň pravé poloviny obličeje. Kostičky lebky však po zánětu nesrostly správně. Zdravotní důsledky klukoviny ho trápily až do konce života. V padesáti letech začal trpět sluchovými halucinacemi. Slyšel zvuky, které neexistovaly... Záhy ohluchl na pravé ucho a zanedlouho i na levé. Hudebního génia však nic nezastavilo. Smetanu znají posluchači na celém světě, jeho *Prodaná nevěsta* je vůbec nejhranější operou v Národním divadle. Kněžna Libuše pěla při všech otevřeních zlaté kapličky, co jich jen bylo. Fanfáry z této opery doprovázejí příchod prezidenta České republiky při slavnostních příležitostech. Smetanovi potomci dnes žijí i ve Španělsku a v Japonsku. Hudba zkrátka nezná hranice.

Opery Bedřicha Smetany si můžeme zapamatovat za pomoci známé prapodivné věty: *Braprodali dvě hutačerví*. To je 8 dokončených oper, a navíc jedna nedokončená: *Braniboři v Čechách*, *Prodaná nevěsta*, *Dalibor*, *Libuše*, *Dvě vdovy*, *Hubička*, *Tajemství*, *Čertova stěna*, *Viola*.

Zkuste si to, bude se vám to hodit v hodinách hudební výchovy.

Konečně vidíme alespoň jednu značku naučné stezky. Kdo ji najde? Prstem na ní ukažte dva trojúhelníky.

Opět překročíme výraznější lesní stezku. A opět nás vedou břízy... Za chvíli dojdeme ke kouzelné studánce. Její okolí je stejně jako les i zámek plné záhad a pověstí.

Podle jedné z nich žil za hraběte Valdštejna v Loučeni správce Ruprech Halama, který nebyl mezi poddanými právě oblíbený. Mělo jít o velice zlého a lakomého muže. Podle legendy si pro něj proto jedné noci přišel pekelný pes. Oči zákeřného monstra údajně ve tmě zářily jako dva zlaťáky... Hamižného správce nenapadlo nic lepšího než po mincích sáhnout. V tu chvíli ho pekelný pes zardousil. Prý.

Uf! Z toho jde strach. Máte s sebou nějakého pejska? A jak se tváří na vaše lakomé kamarády?

Znáte nějakou pohádku o lakomých lidech?

Co třeba tu *O lakomé Barce*? Nebo třeba *Dařbuján* a...

7. **Doplňte jméno.**

Kdo z nich byl chudý a kdo bohatý?

A která postava byla hamižná v pohádce *Obušku, z pytle ven!*?

Vzpomenete si ještě na nějaký jiný „lakomý“ pohádkový příběh?

Můžeme si jednu pohádkovou písničku zazpívat. Poznáte, ze které je pohádka? Před chvílí jsme o ní psali.

*Já s písničkou jdu jako ptáček,
tralalala, lalalala lá;
ptáčku - vyleť až nad obláček,
tralalala lalalala lá.
Zazpívej tam sluníčku,
tuhle naši písničku,
ať na cestu nám pěkně svítí,
nemračí se ani chvíličku.*

Přicházíme ke studánce **Boží Voda**. Proč boží? Protože byla po okolí vyhlášená svými hojivými účinky při očních nemocech. Voda zde však už několik let neteče. Nejspíš už své pijáky nemohla ani vidět! Tak proč by jim měla účinky své vody vytírat zrak, že?!

Za rybníčkem najdete **válečný pomník**. Byl postaven knížeti Karlu Boromeovi, poslednímu fürstenberskému majiteli panství. Tento podmaršálek císařské armády padl 25. 3. 1799 v bitvě s vojsky Francouzské republiky u Stockachu. Pomník mu nechala postavit kněžna Marie Elis von Thurn und Taxis, jeho vdova.

Vidíte anděla? Má ulomenou ručku a v ruce drží věneček.

Najděte na pomníku nápis MEINEM KARL, což znamená *MÉMU KARLOVI*...

Vracíme se ke studánce a najdeme rozcestník.

Objevte na něm místo, které má v názvu šelmu. A také název, který obsahuje mužské jméno.

8. Která obec je vzdálená 9 km?

Nyní vyhledáme červenou turistickou značku (směr myslivna) a už potřetí přejdeme výraznější stezku (je to pořád tatáž :)) a pokračujeme po ní doprava k Helmě. Ano, slyšíte dobře. Tento památník se jmenuje **Helma**.

Najděte na stromě malou cedulku s názvem *HELMA*.

9. Opište poslední slovo textu.

Jak už jsme nakousli, kníže Karl Boromeus von Fürstenberg, poslední fürstenberský majitel Loučeně, velel rakouským vojskům ve válce proti revoluční Francii. U města, které se nachází na levém břehu řeky přímo pod švýcarskou Basilejí, byla svedena série krvavých bitev. Padly v nich 2000 císařských vojáků a 800 Francouzů. Kníže Fürstenberg nechal po návratu domů postavit nebožtíkům ze svého pluku pomník, který podle pěchotní vojenské pokrývky hlavy získal název Helma. Spolu s nedalekým pomníkem samotnému knížeti, který zahynul o dva roky později, dodnes v nečekaně dobrém stavu připomínají evropské války na přelomu 18. a 19. století.

Pověst vypráví, že když se zraněný a unavený generál vracel z bitvy na zámek v Loučeni, v nedalekém lese vyčerpáním spadl z koně. A při pádu ztratil svoji vojenskou přílbu.

Najdete na pomníku obrázek koně? Co myslíte, že je na štítu? Vypadá to jako nějaký hmyz, že?

Nyní hledejme o kousek dál velkou naučnou tabuli s názvem *HELMA*.

Zjistěte v posledním řádku, ve kterém roce byl památník opraven.

10. Opište druhou číslici letopočtu.

Představte si, že kousek odsud vede podél Jabkenické obory, kde dnes chovají hlavně daňky, alej zvaná Knížecí. Před sto lety zde však mezi duby, borovicemi a smrky pobíhali bizoni, klokaní či pštrosi. Kníže Alexander Thurn-Taxis měl v Jabkenické oboře od roku 1890 experimentální safari. Jako vášnivý rybník na svém panství založil i mnoho rybníků. Jako první do nich vysadil pstruha duhového a břehy zabydlel exotickým ptactvem. Takže tu kejhalo třeba mandarínské kachničky a japonské husy nebo se plamenili plameňáci.

Pokračujeme rovně po červené. STOP! Právě teď je třeba se rozhodnout.

Buď můžete jít rovnou po červené značce k myslivně, nebo si můžete udělat kilometrovou odbočku k Loučeňským rybníčkům. Tajenka se zde neluští, ale je to překrásné místo. Ovšem velmi špatně značené. Tudíž se musíte řídit naší mapou či navigací v mobilu. Kočárky ani kola neprojedou.

Je to dobrodružná cesta. Ale doporučujeme ji.

Kdo s námi nechce jít, vydá se po červené a počká u myslivny.

Odbočka z trasy - cesta k Loučeňským rybníčkům

Na lesním rozcestí to natočíme doprava směrem k rybníčkům a močálům.

Zdejší slatiniště patří k nejvýznamnějším svého druhu u nás. Důvodem mimořádného významu je zachovalost biotopu. Proto byla tato oblast zařazena mezi evropsky významné lokality. Po obou stranách mělkého údolí vystupuje na povrch řada pramenů. Nejvíce vody vyvěrá u Olšového rybníčka, kde také vzniklo hluboké slatiniště. Další menší slatiniště jsou porůznu po celé lokalitě.

První rybníček najdete lehce, je po pravé ruce. S druhým už je to horší. My ho nakonec našli tak, že jsme šli podél potoka.

Od Olšovského rybníčka už je to snadné. Najděte altán a od něj to vezměte doleva po cestě k myslivně.

Jste u myslivny? Tak si chvilku odpočiňte a rozhlédněte se směrem k rybníčkům.

Kromě ohrožených rostlin zde možná spatříme i vzácné živočichy. Například potápníka, saranči tlustou, čolka horského nebo zmiji obecnou. Víte, jak poznáte zmiji? Má na zádech klikatou čáru. Když je ovšem plaz hodně tmavý, nebývá někdy klikatá čára takřka viditelná. Každopádně hady raději neberte do rukou. Mají rádi svůj klid, tak se odplazí sami.

Pokud budete pozorní, možná uvidíte zeleného skřítku. Tohle jsou přesně ta místa, která má rád.

Za mlhou hustou, že by se dala krájet, a dost možná ještě dál je rybník Brčálník. Ve dne je docela obyčejný, ale sotva ho večer přikryje černočerná tma, začnou se tam dít podivuhodné věci.

11. Jak se jmenuje skřítek, který je zvědavý jako opička?

Loučeňská myslivna stojí na místě někdejšího vyhlášeného hřebčince rodu Thurn-Taxisů. V letech 1871 a 1872 zde pobýval na letním bytě zakladatel Sokola Dr. Miroslav Tyrš s manželkou.

Myslíte si, že zde každý den cvičil? Určitě! Tak si také zacvičíme. Hezky pěkně udělejte 5 dřepů! :)

Myslivnu pomalu obcházíme a zastavíme se až na rozcestí.

Když Alexander Thurn-Taxis převzal panství, využil budovu, kterou vidíte, jako hřebčinec a stáje pro dostihové koně. Ze zámku Mcely sem i s koňmi přestěhoval svého žokeje Angličana Harry Fletchera, trojnásobného vítěze Velké pardubické. Později byl chov koní zrušen a z jiné myslivny sem byla přemístěna správa loučeňského revíru. V roce 1950 zde však byla správa polesí zrušena úplně. Dnes už je Loučeňská myslivna v soukromém vlastnictví a musíme přiznat, že ji majitelé opravili nádherně.

Po celý výlet kroužíme kolem jména Taxis, tak si samozřejmě musíme něco říct i k Taxisovu příkopu.

U zrodu slavného dostihového závodu zvaného Velká pardubická stáli princ Emil Egon Fürstenberg a hrabata Maximilián Ugarte a Oktavián Kinský. Poprvé se jel v roce 1874. Již tehdy museli koně na trati překonat hypertěžkou překážku. Nejdříve se jí říkalo Hlavní příkop, pak také Oplocený příkop, Velký příkop či Tribunní skok. Koně tu padali jak přezralé švestky. Proto se už po prvním ročníku rozpoutala debata o zrušení překážky. Její odstranění požadovali zejména mladší jezdcí v čele s princem Fürstenbergem. Báli se...

Ovšem princ Egon Thurn-Taxis, který již byl v pokročilejším věku, tehdy pronesl slavný výrok: „Pánové, já tento skok už nikdy překonávat nebudu, a jak se tak dívám kolem sebe, tak vy také ne. Nevidím tedy důvod, proč bychom jej měli rušit a někomu něco ulehčovat.“ A mladí ostrouhali mrkvičku. Osmnáct let poté byla v roce 1892 překážka poprvé oficiálně označena jménem hraběte, aby všichni, kdo si na ní kdy zlámali končetiny, věděli, komu za to mají „poděkovat“.

Thurn-Taxisům také vděčíme za moderní poštovní služby. Trubka jako symbol pošťáků je známá po celém světě. Rodině Taxisů a jejich poště se dokonce věnuje jeden z dílů animovaného seriálu pro děti – Byl jednou jeden objevitel. Slova taxi nebo taxa také vzešla ze jména knížecí rodiny Thurn-Taxisů. Předchůdci taxíků totiž byly taxisovské poštovní dostavníky, které s dopisy brázdily takřka celou Evropu. Ba i jejich černo-žlutá barevnost se udržela až dodnes. Například na newyorských taxících...

Od rozcestníku se můžete zpátky do Loučeně dostat dvěma způsoby. Po červené značce je to rychlejší a kratší. Nebo se můžete vydat po naučné stezce doprava a výlet Svatojiřským lesem si ještě o pár stovek metrů prodloužit. Obě cesty se spojí u březové aleje na okraji městysu, kde už jsme dnes byli.

A co to tedy je ten Svatojiřský les? Pojmenování je starodávné a označuje rozsáhlý lesní komplex ve Středních Čechách na Nymbursku v okolí Loučeně. Nejsou to ovšem ledajaké lesy, nýbrž hvozdy opředené mnoha pověstmi a legendami. Jedna z nich vypráví o klášteře svatého Jiří, který stál právě kdesi uprostřed této tehdejší divočiny. Prý při cestě vedoucí z Prahy do Jičína. Mimo jiné asi proto, aby si kupci na obchodní stezce z hlavního města do Krkonoš měli kde odpočinout bez rizika, že je okouše třeba medvěd. Nebo veverky. Kde však klášter ležel přesně, to už dnes nikdo neví...

Každopádně se nad tímhle lesem vznáší silný genius loci – kouzlo místa. Je namícháno ze starobylých legend, keltské mystiky a mariánského kultu. Cítíte ho? Nám už do konečků prstů nalezlo lehké brnění...

Podle legend se severně od Loučeně rozprostírá tajemný les, kterému se odedávna říká Bludník. Právem. Zejména v

nočních hodinách se mu pocestní vyhýbali velkým obloukem, neboť nechtěli přijít do kontaktu s tajemnými silami –obávaným bludníkem či bludničkami. Co jsou zač? Bludník (bludnička) nebo blud se ukazují v podobě drobného plaménku. Blikotající světélko má magickou moc. Jak ho lidé uvidí, jdou za ním jako praštění, jako by rozumu pozbyli. Světélko však není laskavé, nevede je k domovu, ale do osidel smrti – do tůní a močálů, do nichž poutníci zapadnou, utopí se a navždy se za nimi zavře bahno.

Co k takovému nekalému jednání bludníky a bludičky vede? Pravděpodobně lítost a závist. Jde totiž o přeměněné dušičky zemřelých nepokřtěných dětí. Tak si asi říkají, že když nebylo dopřáno dožít se dospělosti jim, nezaslouží si to ani ti, kdo jim v noci špacírují po bytě.

Ale pozor, existují výjimky, které potvrzují, že za peníze se dá koupit skoro všechno. Pokud nějaké korunky bludníkovi či bludničce slíbíte, vyvede vás z temnoty lesa až domů. Možná si říkáte, že slíbit se dá kdekdo a dodržet jen něco... Před neproplacením honoráře bludníkovi však důrazně varujeme! Dříve či později vás stihne odplata, před níž není úniku. Životem si nebudete jisti vůbec nikde. Ani ve vlastním pokojíčku.

A co vy? Ztratili jste se? My doufáme, že ne! A pokud už vidíte věžičky zámku, už se tak ani nestane. Vracíme se k němu... Tentokrát půjdeme tak, že budeme mít silnici po levé ruce.

Chodník nás nejprve povede kolem budovy, na které jsou kola od aut. Je zde totiž **Muzeum volantů**. Bývá otevřeno na základě rezervace (www.csap.cz).

My ovšem vyhlížíme velké zmrzliny u restaurace U Otomanských. Zde na nás totiž čeká poslední dnešní otázka.

Najděte strom, pod kterým je nápis, že ho sem na památku svých 80. narozenin zasadil pan Pavel.

Což je krásné gesto, které se nám moc líbí. :) To by bylo zeleně, kdybychom o každých svých narozenkách něco zasadili!

12. Jak se jmenuje strom?

Už vidíme cíl naší cesty, a tak pro vás máme poslední vyprávění.

To by nás zajímalo, kdo ho dočte nebo kdo si místo něj dá raději zmrzlinu. Že tušíme, jak to dopadne? :)

Ale vy jste moc šikovné děti, když jste celou trasu bez remcání ušly a ještě splnily všechny úkoly. Tak vám to odpustíme, a nějak si to „odbrebtáme“ klidně i sami pro sebe. :)

Obec byla v minulosti díky zámku a šlechtickým rodům, které v něm přebývaly, velice bohatá a velmi zdobná. Součástí někdejší bohaté barokní sochařské výzdoby je i **socha svatého Jana Nepomuckého**. Zkusíme ho najít. Je kousíček od zmrzliny. Stojí naproti budově, ve které sídlí paní starostka.

Víte, jak ho poznáte? Nepomucký vždy drží v ruce kříž a nad hlavou má většinou hvězdičky. Tenhle Honzík je ovšem nemá... Asi mu je odnesly včelky. :)

Při našich cestách českou zemí je Jan Nepomucký asi nejčastěji se vyskytující svatý, kterého potkáváme.

Jan Nepomucký (původně Jan z Pomuku) žil v době krále Václava IV. Díky pilnému studiu a snaze to dotáhl až na generálního vikáře. Do Janova osudu krutě zasáhly velké spory mezi králem a arcibiskupem Janem z Jenštejna. Když Jenštejn překazil královy plány na vytvoření nového biskupství v západních Čechách, panovník se rozhodl provinilce krutě ztrestat. Nejen arcibiskupa, ale i všechny jeho podřízené. Arcibiskup uprchl, Jan z Pomuku a někteří další skončili na mučidlech. Jan mučení nepřežil. Katovi pomocníci ho mrtvého svrhli z Karlova mostu do Vltavy. Dodnes je tam označeno místo, kde se tak stalo. Na kamenném zábradlí je křížek a u něj většinou fronty. Kdo se ho dotkne, tomu se prý splní přání...

Rok po Janově smrti nastalo mimořádné sucho, což lidé považovali za boží trest. Navíc některé církevní kruhy ve snaze krále ještě více očernit začaly šířit zvěsti o Janově statečnosti. Prý jako zpovědník královny nevyzradil její zpovědní tajemství, a proto musel zemřít. Víra v Janovy nadpřirozené schopnosti byla dovršena po třech staletích. Po otevření světcova hrobu z lebky samovolně cosi vypadlo. Všichni se domnívali, že jde o jazyk – symbol faktu, že Jan ve věci královniny zpovědi držel jazyk za zuby. Záhadu vědci rozřešili v roce 1973. Dokázali, že načervenalá tkáň není jazyk, nýbrž část mozku se sraženou krví. Proč se ale rozhodla lebku opustit, stejně nikdo neví...

Záležitosti kolem Janova jazyka se v jednom ze svých epigramů věnoval Karel Havlíček Borovský. Napsal: *Svatý Jene z Nepomuku, drž nad námi svoji ruku, ať nám Bůh dá, co dal Tobě, by náš jazyk neshnil v hrobě.*

Je to epigram, který se dá naučit nazpaměť za minutu, ovšem na střední škole za něj dostanete jedničku. Autorka textu by o tom mohla dlouze vyprávět... :) Zvládnou to rodiče do konce výletu? Mají na to asi minutu. :)

Máme vylušťeno. Copak to na vás kouká z tajenky?

Toto hudební dílo je komicko-romantickou operou o třech jednáních. Jejím autorem je Bedřich Smetana, který tímto dílem uzavřel svou tvorbu, a to právě nedaleko odsud v Jabkenicích. Možná se mu árie z díla honily hlavou přesně v místech, kterými jste dnes procházeli i vy. Podobně jako v případě Smetanových oper Hubička a Tajemství napsala libreto (příběh) Čertovy stěny spisovatelka a překladatelka Eliška Krásnohorská. Poprvé byla Čertova stěna uvedena 29. října 1882 v Prozatímním divadle.

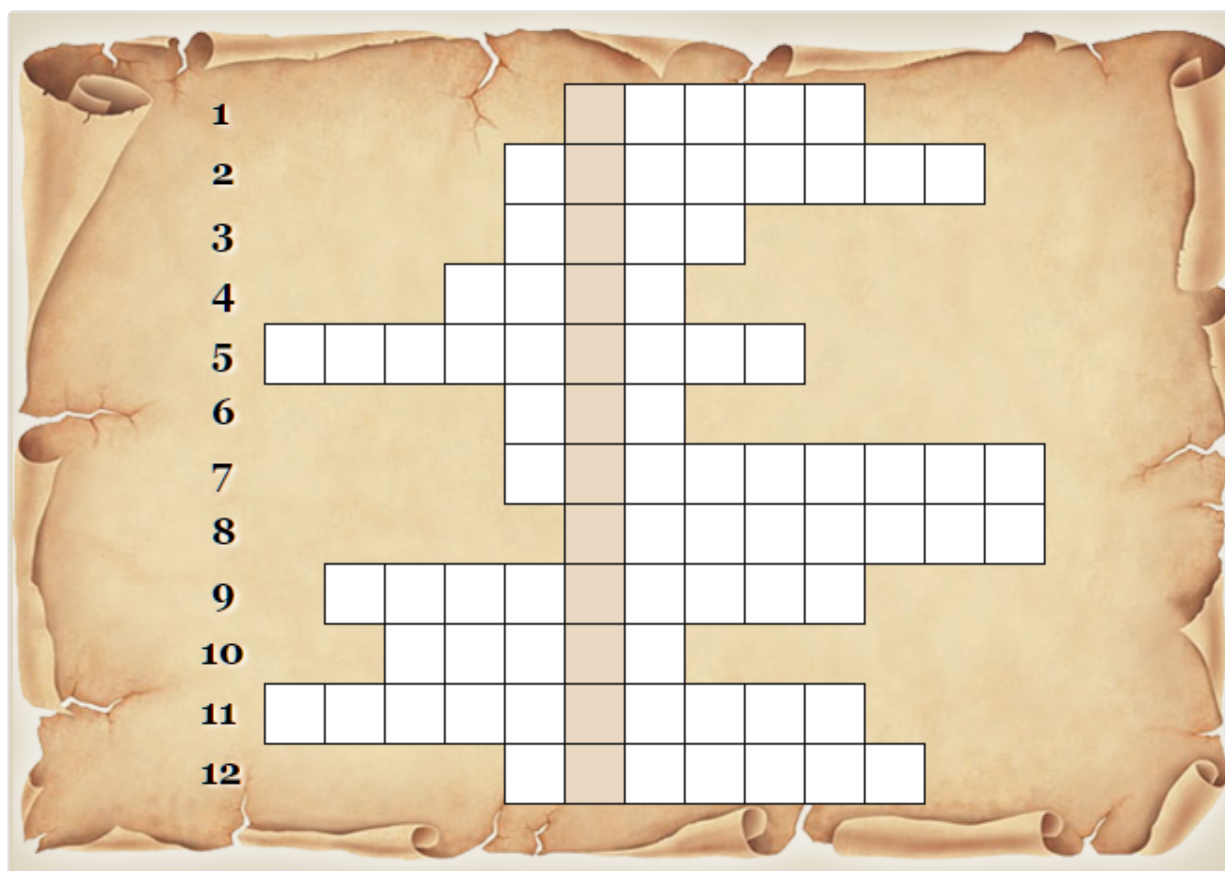
Teď už jen stačí zajít do zmrzlinového ráje Kreda a vyzvednout si dáreček. Hezky za něj poděkujte, my děkujeme také. Samozřejmě ne za dáreček, ale za pomoc s výletem a jeho poskytnutí všem výletníkům ZDARMA.

Doufáme, že se vám dnešní výlet s tajenkou líbil. Přejeme šťastnou cestu domů a těšíme se zase někdy na našich tajenkových trasách na viděnou! :)

V textu byly mimo jiné použity informace z webových stránek www.zamekloucen.cz, kudy z nudy, www.loucen.cz, <https://www.casopis.ochranaprirody.cz>, z knížky Bohumila Tuzara – Truhlice pověstí a starých příběhů Středního Polabí a z knihy Legendy a příběhy ze Svatojiřského lesa od Františka Dudka, za které moc děkujeme.

Otázky k tajence

1. **Opište čtvrtou číslici letopočtu zleva.**
2. **Jakou barvu má věž?**
3. **Doplňte: zvířat.**
4. **Jaký dopravní prostředek je nahoře?**
5. **Jak se jmenuje ptáček dole?**
6. **Kolik ocasů má šelma na ní?**
7. **Doplňte jméno.**
8. **Která obec je vzdálená 9 km?**
9. **Opište poslední slovo textu.**
10. **Opište druhou číslici letopočtu.**
11. **Jak se jmenuje skřítek?**
12. **Jak se jmenuje strom?**

A co můžete vyhrát?

Tajenku posílejte na e-mail veldo@veldo.cz. Můžete ji také poslat ve zprávě na náš Facebook "Velká dobrodružství". Každý měsíc vylosujeme jednoho z výletníků, kterému pošleme našeho **Lumpardíka z podhradí**. Vždy připojte celé jméno, adresu a také kód výletu.